

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 2Co/60/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7513215002
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 09. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alena Miková
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2021:7513215002.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Mikovej a sudkýň JUDr. Anny Slovinskej a JUDr. Zuzany Matyiovej v spore žalobcu : D. L., bytom H. X, L., zastúpený Advokátskou kanceláriou bodnarlegal, s.r.o., Žriedlova 3, Košice, IČO: 51 865 459, proti žalovanej : N. L., bytom T. XX/XX, U. T., zastúpená advokátkou JUDr. Darinou Solárovou, so sídlom Škultétyho 3, Košice, v konaní o zaplatenie 30.000 € s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Košice-okolie zo dňa 27. novembra 2020 č.k. 15C/307/2013-319

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok v napadnutom výroku o zamietnutí žaloby a náhrade trov konania.

N e p r i z n á v a stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou zo dňa 9.9.2013 v spojení s jej zmenou zo 6.8.2015 žalobca uplatňoval nárok na zaplatenie 30.000 € s úrokom z omeškania 5,5 % z dlžnej sumy ročne od 20.7.2013 až do zaplatenia titulom vydania bezdôvodného obohatenia, resp. úhrady ceny zo zmluvy o dielo dôvodiac, že v uvedenom rozsahu investoval do rekonštrukcie nehnuteľnosti-rodinného domu v U. T., vo výlučnom vlastníctve žalovanej, v ktorej viedol spoločnú domácnosť so žalovanou ako druh a družka a ich synom Petrom od roku 2008 do 1.3.2012, kedy došlo k ukončeniu spolužitia a nehnuteľnosť musel opustiť. Žalovaná popierala rozsah investícií uvádzajúc, že žalobca nedisponoval dostatočným a pravidelným príjmom, aby také investície do nehnuteľnosti vložil. Súčasne poukazovala na to, že rekonštrukciu financovala aj ona z vlastných zdrojov a z pôžičiek od peňažných ústavov a od príbuzných, proti nároku žalobcu vzniesla aj námietku premlčania.

2. Súd prvej inštancie rozsudkom zo dňa 11.5.2017 č.k. 15C/307/2013-233 (v poradí prvý rozsudok) žalobu zamietol s odôvodnením, že i keď strany sporu nežili ako manželia, je možné na ich vzťah aplikovať ustanovenia týkajúce sa spolunažívania manželov a vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva, a poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 22Cdo/2655/98, podľa ktorého investíciami vynaloženými zo spoločného na ostatný majetok jedného z manželov, nie práca jedného manžela vynaložená na majetok druhého manžela. Ďalej súd prvej inštancie konštatoval, že nárok žalobcu nevyplýva z ústnej zmluvy o dielo, ktorá okolnosť nebola preukázaná, pretože išlo o práce vykonávané žalobcom v rámci spolunažívania dvoch ľudí za účelom skvalitnenia bývania. Tiež konštatoval, že v prípade hodnôt vynaložených na cudziu nehnuteľnosť, pohľadávkou z bezdôvodného obohatenia nie je hodnota vynaložených finančných prostriedkov, ale rozdiel medzi hodnotou nehnuteľnosti pred rekonštrukciou a po rekonštrukcii, na ktorú skutočnosť nebol predložený žiadny dôkaz, dospejúc k záveru, že žalobcovi nevznikol nárok na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia. Súčasne súd uviedol, že pokiaľ by taký nárok žalobcovi patril, tento by nebol premlčaný, pretože „rozhodujúcim okamihom pre začiatok plynutia premlčacej doby by bol deň, kedy žalobcovi

nebolo umožnené užívať nehnuteľnosť, čo však nebolo preukázané, lebo žalobca sám z nehnuteľnosti odišiel“.

3. Na základe odvolania žalobcu Krajský súd v Košiciach uznesením zo dňa 14.1.2019 sp.zn. 2Co/53/2018 zrušil vyššie uvedený rozsudok a uložil súdu prvej inštancie ustáliť právnu kvalifikáciu nároku uplatneného žalobou v zmysle zásady „iura novit curia“, keď niet dôvodu posudzovať pohľadávku žalobcu skrz právnych ustanovení a judikatúry vzťahujúcej sa k vyporiadaniu bezpodielového spoluvlastníctva manželov, keďže nakladanie s vecami, právami a záväzkami sporových strán žijúcich v pomere druh a družka majú odlišné pravidlá, ako je to pri úkonoch medzi manželmi. Odvolací súd súhlasil so záverom súdu prvej inštancie, že charakter spoluzitia strán sporu, či ich prednesy v konaní, nenasvedčovali tomu, aby medzi nimi bola uzavretá zmluva o dielo, keďže nebolo preukázané splnenie podmienok vzniku takéhoto záväzkového vzťahu vymedzením predmetu diela a odplatosťou zmluvy tak, aby tento právny úkon bol dostatočne určitý a zrozumiteľný. Úlohou súdu prvej inštancie bolo vychádzajúc z vyjadrení sporových strán a ich správania v priebehu spoluzitia, ako boli uzročené s účelom (dôvodom) plnenia poskytovaného zo strany žalobcu, či mala žalovaná dôvod sa domnievať, že ide o bezodplatné investovanie alebo nárok žalobcu vyplývajúci z nepomenovanej zmluvy o dohode o investíciách do nehnuteľnosti na čas spoluzitia nehnuteľnosti, ktoré spoločné užívanie sa skončilo, za ktorých okolností vzniká nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia v rozsahu zhodnoteného veci. Takýto nárok sa premlčuje nie od času poskytnutia (vlozenia) investícií, ale od vzniku zodpovedného vzťahu z bezdôvodného obohatenia, teda od času, keď právny dôvod plnenia dodatočne odpadol, čo znamená, od času, kedy došlo k ukončeniu spoločného užívania nehnuteľnosti. Súčasne uložil súdu prvej inštancie povinnosť vysporiadať sa návrhom na zmenu žaloby, keď podaním zo dňa 6.8.2015 žalobca uplatnil tiež právo na úroky z omeškania.

4. Rozsudkom zo dňa 27.11.2020 č.k. 15C/307/13-319 (preskúmaný v poradí druhý rozsudok) súd prvej inštancie zastavil konanie o zaplatenie 12.942,97 € (I.), zamietol žalobu v prevyšujúcom rozsahu (II.) a priznal žalovanej náhradu trov konania proti žalobcovi v rozsahu 100 % (III.).

5. V opätovnom konaní súd rozhodol o pripustení zmeny žaloby, ktorou boli uplatnené úroky z omeškania a pri rozhodnutí vychádzal z vyjadrení žalobcu, ktorý po zrušujúcom rozhodnutí odvolacieho súdu svoj nárok špecifikoval ako nárok z nepomenovanej zmluvy o investovaní do nehnuteľnosti žalovanej z titulu spoločného užívania nehnuteľnosti rodinou žalobcu a žalovanej ako druhá a družky a ich spoločného potomka. Z vyjadrení žalobcu vyplývalo, že rekonštrukčné práce na nehnuteľnosti realizovali v rokoch 2008-2011 so žalovanou spoločne, keď momentom vzniku bezdôvodného obohatenia bol deň opustenia spoločnej domácnosti žalobcom dňa 1.3.2012, po predchádzajúcich nezhodách, ktoré viedli k ukončeniu spoluzitia. K výške uplatňovaného nároku žalobca uviedol, že suma 30.000 € vychádzala len zo subjektívneho odhadu, zastával však názor, že na účely preukázania rozsahu v akom bola nehnuteľnosť žalovanej zhodnotená, je použiteľným dôkazným prostriedkom znalecký posudok č. 34/2017 predložený do konania žalovanou. Podľa obsahu znaleckého posudku č. 34/2017 vyhotoveného dňa 9.2.2017, tento bol vypracovaný na účely stanovenia všeobecnej hodnoty rodinného domu súp. č. 19 na T. XX v kat. úz. U. T. a pozemkov parc. č. 351/1, č. 352/2 a č. 353, všetko zapísané na LV č. XXX, kat. úz. U.U. T. vo vlastníctve žalovanej. Posudok bol vypracovaný k septembru 2011, všeobecná hodnota rodinného domu, vedľajších stavieb-letná kuchyňa, dielňa a vstupný plot, kopaná studňa, vonkajšie úpravy činila 78.468,43 €, všeobecná cena pozemkov predstavovala 31.092,30 €, teda celková všeobecná hodnota stavieb a pozemkov bola vo výške 110.000 €. Súčasťou znaleckého posudku bola aj kúpna zmluva zo dňa 3.10.2008, z ktorej vyplývala kúpna cena nehnuteľnosti 92.942,97 € (2.800.000,-Sk). S odkazom na uvedený znalecký posudok žalobca požadoval vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške rozdielu medzi hodnotou nehnuteľnosti, ktorú žalovaná nadobudla v pôvodnom stave za kúpnu cenu 92.942,97 € a všeobecnou hodnotou nehnuteľnosti určenej znaleckým posudkom 110.000 €, čo predstavovalo 17.057,03 €. V prevyšujúcom rozsahu o zaplatenie sumy 12.942,97 € vzal žalobca návrh späť. Nakoľko žalovaná so späťvzatím súhlasila, súd prvej inštancie v zhode s § 144, § 145 Civilného sporového poriadku (CSP) konanie v tejto časti nároku zastavil.

6. V zostávajúcom rozsahu o zaplatenie sumy 17.057,53 € s príslušenstvom, súd nárok žalobcu posudzoval podľa § 451, § 457, § 458 Občianskeho zákonníka (OZ) o záväzkoch z bezdôvodného obohatenia, vysporiadavajúc sa s námietkou premlčania podľa § 100, § 107 OZ. Súd vychádzajúc z okolností sporu, keď investície boli vložené do majetku žalovanej za účelom skvalitnenia spoločného bývania sporových strán, mal za preukázané, že nárok žalobcu vyplýva z nepomenovanej dohody,

keď právnym dôvodom plnenia je vzájomná dohoda sporových strán o spoločnom bývaní a využívaní nehnuteľnosti, na základe ktorých sa investujúca osoba podieľa na stavebných úpravách. Tieto závery mal potvrdené zhodnými vyjadreniami sporových strán v konaní, z ktorých vyplynulo, že rodinný dom v U. T. mali záujem dať do užívania schopného stavu, pričom ich spoločnou motiváciou bolo vykonanie stavebných úprav a skvalitnenie spoločného bývania pre nich dvoch a ich spoločného syna Petra. Za uvedených okolností bezdôvodné obohatenie na strane žalovanej vzniklo až v okamihu, keď došlo k zrušeniu spoluzitia a právny dôvod plnenia (spoločné užívanie nehnuteľnosti) odpadol. Z hľadiska posúdenia začiatku plynutia subjektívnej dvojročnej premlčacej lehoty podľa § 107 ods. 1 OZ za rozhodujúci považoval okamih, kedy sa žalobca preukázateľne dozvedel o okolnostiach relevantných pre uplatnenie jeho práva na súde, čo sa v predmetnom prípade spájalo s momentom, kedy žalobca stratil faktickú možnosť užívania nehnuteľnosti, do ktorej investoval, a to bol deň, keď opustil spoločnú domácnosť. Keďže rozhodujúcim dňom bol dátum 1.3.2012 a žaloba bola doručená na súd 9.9.2013, k uplatneniu nároku žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia došlo včas, preto námietku premlčania žalovanej hodnotil ako nedôvodnú poukazujúc aj na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp.zn. I.ÚS 548/2015 a NS ČR sp.zn. 28Cdo/1374/2018.

7. Pri posudzovaní rozsahu nároku žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia vzal na zreteľ, že v zmysle ustálenej súdnej praxe v prípade hodnôt vynaložených na cudziu nehnuteľnosť je pohľadávkou z bezdôvodného obohatenia nie hodnota vynaložených finančných prostriedkov, ale rozdiel medzi hodnotou nehnuteľnosti pred rekonštrukciou a po jej uskutočnení. V konaní mal nesporne zistené, že tak žalobkyňa ako i žalovaný do 1.3.2012 spoločne investovali do nehnuteľnosti, keď žalobca poukazoval na ním vynaložené finančné prostriedky vo výške 10.049 € podľa obsahu pokladničných dokladov a rozsah prác, ktoré na nehnuteľnosti vykonal (rekonštrukcia kúpeľne, pokládka podlahy, vysprávkovanie vnútorných stien, výroba spálňového nábytku, kuchynská linka, prístrešok na palivové drevo, terénne úpravy, oprava letnej kuchyne, výmena strechy na hospodárskej budove, komora, podlahy a stropy v miestnostiach). V konaní tiež nebolo sporné, že na rekonštrukcii nehnuteľnosti sa primerane svojim možnostiam podieľala aj žalovaná, ktorá mala získať finančný obnos od príbuzných vo výške 8.298,50 €, pôžičku od peňažného ústavu ČSOB a.s. 3.000 €, a pomáhala žalobcovi pri kachličkovaní kúpeľne, kladení plávajúcích podláh v interiéri, hradila náklady za materiál a práce vykonávané remeselníkmi. Súd poukázal aj na vyjadrenia žalovanej, že počas vzájomného spoluzitia mal žalobca bezplatné bývanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie, hodnotu čoho žalovaná vyčíslila na sumu 6.000 € ročne, a za čas spoluzitia od novembra 2008 do času odťahovania sa žalobcu by to predstavovalo 21.200 €, ktorú sumu určila žalovaná na základe údajov firiem poskytujúcich uvedené služby.

8. Súd vychádzajúc z obsahu znaleckého posudku č. 34/2017, ktorý sa vzťahoval k určeniu všeobecnej ceny nehnuteľnosti k septembru 2011, dospel k záveru, že znalecký posudok neposkytuje odpovede na otázku, v akom rozsahu bola nehnuteľnosť žalovanej zhodnotená investíciami žalobcu oproti času, keď ju žalovaná nadobudla, preto žalobu zamietol pre neunesenie dôkazného bremena žalobcom. Súd konštatoval, že podstatnou pre určenie rozsahu bezdôvodného obohatenia bola nie výška vynaložených finančných prostriedkov, ale rozdiel medzi hodnotou nehnuteľnosti pred rekonštrukciou a po nej, keď k vzniku bezdôvodného obohatenia došlo len v takej výške, ktorá zodpovedala zhodnoteniu majetku žalovanej, a to práve a výlučne vo väzbe na investície žalobcu. Na ustálenie takto vzniknutého bezdôvodného obohatenia nebolo postačujúce, že cena nehnuteľnosti sa oproti predchádzajúcemu stavu zvýšila, ale povinnosťou žalobcu bolo preukázať, v akom rozsahu sa zhodnotila práve jeho investíciami. Súd preto dôvodil nemožnosťou vychádzať len zo samotného zvýšenia hodnoty nehnuteľnosti, pokiaľ zo znaleckého posudku nemožno vyvodiť v akom rozsahu zvýšenie tejto hodnoty reflektuje investície žalobcom vykonávané, a to osobitne so zreteľom na fakt, že investície do nehnuteľnosti v rozhodnom období realizovala aj žalovaná, čo nebolo rozporované. Súd poukázal tiež na vyjadrenia žalobcu v podaní zo 16.2.2017, v ktorom sám konštatoval, že znalecký posudok má len malý význam, keď určenie všeobecnej hodnoty nehnuteľnosti nemá vplyv na výšku plnenia, ktorého sa žalobca domáha, preto aj navrhoval pôvodne vykonanie znaleckého dokazovania na uvedené účely, od ktorého návrhu na dokazovanie však žalobca upustil. Súd za významné považoval aj to, že celková všeobecná cena určená znaleckým posudkom sa vzťahuje nielen na zhodnotenie rodinného domu, ale aj na určenie všeobecnej ceny pozemkov, pričom z posudku nie je možné vyvodiť v akom rozsahu sa oproti predchádzajúcemu stavu zvýšila cena stavieb, a v akom rozsahu sa zvýšila cena pozemkov. Majúc za to, že žalobca v konaní neoznačil a ani nenavrhol žiadny dôkaz o rozsahu bezdôvodného obohatenia spočívajúceho v zhodnotení nehnuteľnosti práve jeho investíciami, existujúcu procesnú situáciu v spore vyhodnotil v neprospech žalobcu, pretože neunesol dôkazné

bremeno o výške svojho nároku. Súd tiež zdôraznil, že nebolo možné nárok určiť ani odhadom, keďže k tomu súd nemá odborné znalosti a nič nebránilo zisťovať výšku bezdôvodného obohatenia odborným vyjadrením, či znaleckým posudkom, aj keď preukazovanie investícií by nebolo jednoduché. Súd poukázal aj na obranu žalovanej, že počas spolužitia žalobca užíval nehnuteľnosť bezplatne, keď by bolo možné uvažovať aj o kompenzácií investícií žalobcu s hodnotou plnenia poskytnutého mu zo strany žalovanej, (bezplatné bývanie a s tým spojené služby), čo však neprichádzalo do úvahy, keď nebol zrejмый ani rozsah bezdôvodného obohatenia. Súd odôvodnil nevykonanie ďalších dôkazov navrhovaných žalovanou dopočutím žalobcu a svedkov majúť za to, že tieto neboli pre rozhodnutie vo veci podstatné a znamenali by neúčelné predĺžovanie konania, keď zo zdravotných dôvodov nebolo ich možné vypočítať na nariadenom pojednávaní.

9. Rozhodnutie o náhrade trov konania súd prvej inštancie odôvodnil § 255 ods. 1 CSP prihliadajúc na plný procesný úspech žalovanej v konaní, keď žalobca zodpovedá aj za späťvzatie žaloby, lebo nárok uplatnil bez riadneho podloženia dôkazmi. Súd uviedol, že v konaní nezistil dôvody pre nepriznanie nároku na náhradu trov v zmysle § 257 CSP, pretože pokiaľ aj bol priznaný nárok na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov žalobcovi, nezabavuje ho to povinnosti na úhradu trov konania vzniknutých protistrane.

10. Proti zamietavému výroku rozsudku a súvisiacemu výroku o náhrade trov konania podal včas odvolanie žalobca z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Navrhoval, aby odvolací súd zmenil rozsudok v napadnutom rozsahu tak, že uloží žalovanej povinnosť zaplatiť mu 17.357,03 € s úrokom z omeškania 5,5 % ročne od 20.7.2013 do zaplatenia, ako aj povinnosť náhrady trov konania v rozsahu 100 %.

11. Odvolateľ nespochybnil právne posúdenie jeho nároku ako nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia z nepomenovanej dohody o investíciách do nehnuteľnosti vo vlastníctve žalovanej, ktorý nárok mu vznikol potom, čo právny dôvod plnenia spočívajúci v dohode o spoločnom užívaní nehnuteľnosti odpadol po ukončení spoločného bývania k 1.3.2012. Nesúhlasil však so stanoviskom súdu prvej inštancie, aby nebolo možné ustáliť rozsah jeho investícií na základe znaleckého posudku č. 34/2007 predloženého do konania žalovanou. Zopakoval tvrdenia prednesené na súde prvej inštancie, že z uvedeného znaleckého posudku vyplýva zhodnotenie nehnuteľnosti rekonštrukčnými prácami žalobcu o celkovú sumu 17.057,03 €, keď za bezpredmetný považoval fakt, že súčasťou ocenenia sú aj pozemky, keďže hodnota pozemkov je závislá aj od hodnoty stavby, a teda bezprostredne súvisí s prácami vykonávanými žalobcom. Uviedol, že predložením pokladničných dokladov preukázal rozsah vecných nákladov na rekonštrukciu v sume 10.049 €. Prihliadajúc na fyzickú prácu vykonanú na rekonštrukcii, považoval ním požadovanú sumu za primeranú a zodpovedajúcu tomu, čo aj reálne na dome vykonal. Odvolateľ zdôraznil, že napokon ani samotná žalovaná nepoprela vykonávanie prác žalobcom, keď na pojednávaní dňa 23.10.2015 uviedla „je pravdou, že boli vykonané práce v rozsahu, v akom to žalobca uviedol, avšak nie je možné, aby do toho domu dal sumu, ktorú v konaní žiada“. Tvrdil, že aj keď presné prepojenie investícií vynaložených žalobcom do nehnuteľnosti žalovanej nie je objektívne možné, keďže znalecký posudok nie je spracovaný na odlíšenie konkrétnych stavebných súčastí rodinného domu, množstvo práce vynaloženej žalobcom, či jeho známymi je možné abstrahovať zo zvýšenia hodnoty rodinného domu. Považoval za nesprávne stanovisko súdu prvej inštancie, že v konaní by bolo možné vypracovať znalecký posudok, ktorý by poskytol aj exaktné odpovede na rozsah bezdôvodného obohatenia, pretože exaktné odlíšenie jednotlivých prác vykonaných žalobcom a posúdenie ich vplyvu na zvýšenie hodnoty nehnuteľnosti, nie je možný, keďže medzi stranami bol sporný skutočný rozsah rekonštrukčných prác a veľké množstvo z nich bolo medzičasom po roku 2012 znovu upravených, či pozmenených. Uviedol, že zvýšenie hodnoty rodinného domu sa neurčuje ako súčet hodnôt jednotlivých prác na dome, ktoré prispeli k zveľadeniu, ale naopak prihliada sa na to ako na celok, preto je nemožné určiť, o akú sumu prispela k zvýšeniu hodnoty domu kontinuálna rekonštrukcia počas doby niekoľkých rokov. Hodnota domu sa podľa jeho názoru zvýšila minimálne o cenu vecných nákladov vynaložených v hodnote 10.049 €. Závery súdu prvej inštancie, akým spôsobom malo byť preukázané konkrétne zvýšenie hodnoty nehnuteľnosti považoval za nedôvodnú procesnú prísnosť zo strany súdu i umelé vytváranie dôkaznej núdze na strane žalobcu, keď preukázanie nároku v tomto rozsahu nie je objektívne možné. Za nesprávne označil aj úvahy súdu o tom, aby práce ním vykonávané mohli byť vyvažované protihodnotou poskytovanou mu žalovanou vo forme bezplatného bývania.

12. Vyjadrenie k odvolaniu podané nebolo.

13. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací súd prejednal odvolanie žalobcu ako podané včas a oprávnenou osobou, proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario, v rozsahu vyplývajúcom z § 379 a § 380 CSP, z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné vyhovieť. Rozsudok je v napadnutých výrokoch vecne správny, preto ho odvolací súd v zhode s § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

14. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 16. septembra 2021 v pojednávacej miestnosti č. dv. 202, II. poschodie, miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku boli zverejnené na webovej stránke a úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v súlade s § 219 ods. 3 CSP.

15. Žalobcom uplatnený odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, je daný v prípade nesprávneho postupu súdu prvej inštancie pri hodnotení výsledkov vykonaného dokazovania, teda v prípade, ak súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplynuli alebo neboli stranami sporu prednesené, prípadne nevyšli počas konania nijak inak najavo. Môže sa jednať aj o prípad, keď súd neprihliadol na skutočnosti, ktoré boli preukázané alebo vyšli počas konania najavo inak. O nesprávne skutkové zistenie môže ísť aj v prípade, ak dôjde k logickému rozporu v hodnotení dôkazov, t.j. skutočnosti, ktoré vyplynuli z prednesov strán alebo vyšli v konaní najavo inak súd vyhodnotil tak, že to vyvolávalo logický rozpor. Skutkové zistenia nezodpovedajú vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s § 191 ods. 1,2 CSP alebo ak výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 192, § 193 a § 205 CSP, pričom sa jedná o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil po právnej stránke.

16. Žalobca uplatnil tiež odvolací dôvod podľa § 365 ods.1 písm. h) CSP, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Právnym posúdením je činnosť súdu prvej inštancie, pri ktorej aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav, tzn. vyvodzuje zo skutkového zistenia, aké práva a povinnosti majú účastníci podľa príslušného právneho predpisu a nesprávnym právnym posúdením veci je jeho omyl pri aplikácii práva na zistený skutkový stav (skutkové zistenie), pričom o mylnú aplikáciu právnych predpisov ide, ak použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť alebo aplikoval správny predpis, ale nesprávne ho vyložil, príp. ho na daný skutkový stav inak nesprávne aplikoval (z podradenia skutkového stavu pod právnu normu vyvodil nesprávne právne závery o právach a povinnostiach účastníkov konania) a použitie správneho ustanovenia neznamená iba opísanie jeho dikcie, ale i jeho správne priradenie k zistenému skutkovému stavu alebo inak vyjadrené posúdením veci po právnej stránke treba rozumieť výklad o tom, z ktorých ustanovení zák. alebo iného právneho predpisu vychádzal (prečo pod tieto ustanovenia podradil zistený skutkový stav) a ako ho príp. vyložil, a výklad o tom, aké majú účastníci na základe zisteného skutkového stavu podľa týchto ustanovení vo vzťahu k predmetu konania práva a povinnosti a ako bola preto vec rozhodnutá.

17. Odvolacie dôvody neboli naplnené a odvolací súd nezistil ani žiadny nedostatok procesných podmienok, či inú vadu konania, ktorá by mala mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Súd prvej inštancie dôkazy vyhodnotil podľa zásad vyplývajúcich z § 191, § 192 CSP, z týchto dôkazov dospel k správny skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie. Zo zisteného skutkového stavu vyvodil správny právny záver, keď aplikoval náležité právne predpisy, ktoré aj správne interpretoval. Odôvodnenie rozsudku zodpovedá zákonným požiadavkám vyplývajúcim z § 220 CSP, keď súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný spor, a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Zistenia súdu prvej inštancie majú vecné i logické zakotvenie a prijaté skutkové a právne závery sú odôvodnené zrozumiteľne a v súlade s ustálenou súdnou praxou.

18. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku, na ktorý odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP). Odôvodnenie rozsudku reflektuje na všetky námietky žalobcu uvedené v jeho dovolaní týkajúce sa dôkaznej povinnosti a s tým spojeným dôkazným bremenom i negatívnymi dôsledkami jeho neunesenia. Odvolanie predstavuje len polemiku so spôsobom hodnotenia dôkazov súdom bez akejkolvek relevancie pre spochybnenie správnosti záverov odvolaním napadnutého rozsudku.

19. V sporovom konaní platí zásada dispozičná a prejednacia, keď je zásadne vecou sporových strán tvrdiť skutočnosti a označiť dôkazy na preukázanie svojich skutkových tvrdení. Pretože v sporovom konaní stoja strany proti sebe a majú opačný záujem na výsledku konania, povinnosť tvrdenia a dôkazná povinnosť zaťažuje každú zo sporových strán v úplne inom smere. Každá zo sporových strán musí v závislosti na hypotéze právnej normy tvrdiť skutočnosti a označiť dôkazy, na základe ktorých bude môcť súd rozhodnúť v ich prospech (bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno). Strana sporu, ktorá neoznačila dôkazy potrebné na preukázanie svojich tvrdení, nesie prípadné nepriaznivé následky v podobe takého rozhodnutia súdu, ktoré bude vychádzať zo skutkového stavu zisteného na základe ostatných vykonaných dôkazov. Rovnaké následky postihujú aj toho, kto síce navrhol dôkazy o pravdivosti svojich tvrdení, avšak hodnotenie vykonaných dôkazov súdom smerovalo k záveru, že dokazovanie nepotvrdilo pravdivosť skutkových tvrdení.

20. Zákon vymedzuje tzv. dôkazné bremeno ako procesnú zodpovednosť strany sporu za výsledok konania, keďže je určované výsledkom vykonaného dokazovania. Cieľom dôkazného bremena je umožniť súdu vydať rozhodnutie aj v prípadoch, kedy určitá skutočnosť, v spore podstatná, nebola (v zmysle, že spravidla ani byť nemohla) dokázaná, teda v prípadoch, kedy výsledok hodnotenia dôkazov neumožňuje súdu prijať ani záver o pravdivosti tejto skutočnosti, ale ani záver o tom, že by bola nepravdivá. Aj v týchto prípadoch (tzv. dôkaznej núdze) musí súd rozhodnúť v neprospech tej strany sporu, v záujme ktorej bolo podľa hmotného práva preukázať tvrdenú skutočnosť.

21. Hodnotenie významu dôkazov a potrebnosť ich vykonania sú otázky, ktorých posúdenie je výlučne v právomoci konajúceho súdu, ktorý rozhoduje o tom, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné. Súd v konaní nie je viazaný návrhmi sporových strán (§ 185 ods. 1 CSP) a súčasne pri hodnotení vykonávaných dôkazov sa riadi zásadou voľného hodnotenia, keď žiadny dôkazný prostriedok nemá preferenciu. Aj znalecký dôkaz je len jedným z dôkazných prostriedkov, ktoré súd hodnotí podľa zásady voľného hodnotenia dôkazov vyplývajúcej z § 191 CSP, teda jednotlivo i vo vzájomnej súvislosti s ostatnými dôkazmi, podľa svojej úvahy, prihliadajúc na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Pri hodnotení dôkazného prostriedku - znaleckého dôkazu, súd berie do úvahy predovšetkým jeho logickú stavbu, z čoho vyplýva jeho presvedčivosť, úplnosť. Súd berie do úvahy komplexnosť posudku, úplnosť odpovedí, vzťah posudku k sporným a pre rozhodnutie významným otázkam, rešpektujúc zásady formálno-logického uvažovania.

22. V preskúmvanej veci súd prvej inštancie rešpektoval svoje zákonné obmedzenia, keď hodnotenie dôkazov logickým spôsobom odôvodnil, nie sú založené na svojvôli a riadne sa vysporiadal s rozsahom skutočností, ktoré boli významné pre rozhodnutie vo veci, a preukázanie ktorých zaťažovalo žalobcu. Správnym vyhodnotením obsahu znaleckého posudku dospel k záveru, že tento nie je spôsobilým podkladom pre vyhodnotenie opodstatnenosti nároku žalobcu a v súlade so zásadou hodnotenia dôkazného bremena v spore, keď nebolo možné ustáliť pravdivosť, či nepravdivosť tvrdení žalobcu o rozsahu jeho nároku, musel jeho návrh zamietnuť. Pretože súd v sporovom konaní dôkazy vykonáva iba na návrh (§ 185 ods. 2 veta za bodkočiarkou CSP), nebolo opodstatnené pristúpiť k inému (ďalšiemu) dokazovaniu.

23. Žalobca v zhode s ustálenou judikatúrou súdov o tom, že pri investovaní do nehnuteľnosti tretej osoby sa rozsah bezdôvodného obohatenia odvíja nie od sumy investovaných finančných prostriedkov, ale od rozsahu zhodnotenia veci (napr. ÚS SR sp.zn. IÚS/548/2015, NS SR sp.zn.2Cdo/21/2007) bol v konaní povinný preukázať, aké práce na nehnuteľnosti vykonal, resp. na aký účel vynaložil finančné prostriedky, a v akom rozsahu sa tieto prejavili v zhodnotení nehnuteľnosti žalovanej. Znalecký posudok č. 34/2017 o určení všeobecnej (trhovej) ceny nehnuteľnosti žalovanej, na ktorý sa žalobca odvoláva, žiadnu z týchto kľúčových skutočností neriešil.

24. Súd prvej inštancie správne poukázal na to, že zo znaleckého posudku nemožno vyvodiť rozsah zhodnotenia nehnuteľnosti žalovanej prácami žalobcu, čo napokon potvrdzuje aj sám žalobca v odvolaní, keď na strane 3, v poslednom odseku svojho odvolania uvádza „úplné presné prepojenie investícií vynaložených žalobcom s predloženým znaleckým posudkom nie je objektívne možné, množstvo vynaloženej práce žalobcu a jeho známych nie je možné presne identifikovať v konkrétnych položkách“. Ak žalobca súčasne tvrdí, že je „možné takéto údaje abstrahovať zo zvýšenej hodnoty rodinného domu“, je to logickým popretím jeho vlastných vyjadrení a nezodpovedá obsahu znaleckého

posudku, z ktorého nemožno abstrahovať fakty, ktorých sa znalecké dokazovanie netýka. Skutočnosť, že dôjde k vynaloženiu určitých finančných prostriedkov na vec hnutelnú, či nehnuteľnú totiž automaticky neznamená zhodnotenie veci, keď v dôsledku vady materiálov, či nekvalitne alebo neodborne vykonanej práce v skutočnosti môže dôjsť aj k znehodnoteniu veci. Rozsah skutočného zhodnotenia nehnuteľností žalovanej tvrdenými investíciami žalobcu nie je možné ustáliť, pretože tak, ako prichádza do úvahy možnosť, že investície, či práce žalobcu zhodnotili nehnuteľnosť žalovanej, rovnako je dobré možné, že k žiadnemu zhodnoteniu nedošlo, iba sa udržal užívania schopný stav nehnuteľnosti, resp., že investície na úrovni 10.000 € zhodnotili nehnuteľnosť len v rozsahu 2.000 €. Stanovenie všeobecnej hodnoty nehnuteľnosti v znaleckom posudku nepredstavuje relevantnú hodnotu, pretože táto odráža nielen faktický technický stav nehnuteľnosti, ale reaguje aj na trhový nárast cien realít, čo bez odborného posúdenia veci nie je možné odlišiť. Zistenie rozsahu bezdôvodného obohatenia zo za znaleckého posudku č. 34/2017 nie je dosť dobre možné aj so zreteľom na skutočnosti zmienené súdom prvej inštancie, že do nehnuteľnosti boli investované aj finančné prostriedky žalovanej, ktorá sa rovnako spolupodieľala na rekonštrukcii rodinného domu. Bez relevancie je aj obrana žalobcu založená na tvrdení, že znalecký posudok na stanovenie skutočného rozsahu zhodnotenia nehnuteľnosti žalovanej by bolo problematické spracovať pre nesúlad sporových strán ohľadom rozsahu vykonávaných práv, či uhradeného materiálu, ktoré tvrdenia majú síce vplyv na rozsah dôkaznej povinnosti žalobcu, neznamenajú však nemožnosť podania znaleckého posudku. Potrebné je dať do pozornosti žalobcu, že pre prípad, ak by práve uvedené okolnosti sporu mali byť prekážkou riadneho spracovania znaleckého posudku, žalobcu to nezbavuje dôkaznej povinnosti, pretože bolo výlučne na jeho zväžení, či a v akom rozsahu disponuje dôkaznými prostriedkami na to, aby mohol byť v spore úspešný, čo i len v čiastočnom rozsahu. Ak si nesprávne vyhodnotil pravdepodobnosť úspechu v konaní pred súdom, nesie za to plnú zodpovednosť. Odvolací súd nenachádza žiadne dôvody pre odchýlenie sa od záverov súdu prvej inštancie, ktorý sa úplným, presvedčivým, zrozumiteľným a logickým spôsobom vysporiadal s nárokom žalobcu, preto jeho rozhodnutie bolo v celom rozsahu ako vecne správne potvrdené, vrátane zákona zodpovedajúcemu rozhodnutiu o nároku na náhradu trov konania, keď procesne neúspešný žalobca je povinný k náhrade trov konania protistrane.

25. Výrok rozhodnutia o náhrade trov odvolacieho konania vyplýva z § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Odvolateľ nemal v odvolacom konaní úspech a žalovanej žiadne trovy odvolacieho konania nevznikli, z ktorých dôvodov odvolací súd vyslovil, že stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

26. Rozhodnutie prijaté senátom Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudok odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).